

de onze glansrijk kan doorstaan. Terwijl ook de vooropleiding der studenten in de basic sciences zeker niet minder is.

Kan prof. VAN RIJNBERK zijn oordeel in overeenstemming brengen met het peil, waarop zoovele Amerikaansche publicaties staan, met het peil van de wetenschappelijke praestaties, die er geleverd worden?

Natuurlijk, ook in de Vereenigde Staten zullen er goede en slechte Universiteiten zijn, en juist van Amerikaansche zijde is hierop de nadruk gelegd en is er veel verbeterd. Het universitaire leven in dit groote land is niet zonder meer te vergelijken met het onze.

Daar op een zoo de aandacht trekkende plaats in het *Tijdschrift* een zoo generaliseerend afbrekend oordeel verschijnt, mag dit naar ik meen niet onweersproken blijven. Temeer daar toch reeds al te vaak vele Nederlanders meenen op Amerika te mogen neerzien, hoewel, of zelfs doordat, zij het niet kennen.

Ik kan niet verwachten, dat door een even prominente plaatsing in het *Tijdschrift*, ook dit stukje onder de oogen komt van alle lezers. Maar als iemand, die met groote dankbaarheid terugdenkt aan de periode van ongeveer anderhalf jaar gedurende welke hij in Amerika heeft kunnen werken, wil ik toch het oordeel van prof. VAN RIJNBERK niet onweersproken laten.

Alkmaar, 19 December 1938.

R. J. HAMBURGER.

Het uitvoerige betoog hierboven raakt de kern van mijn opstel niet: de verbijstering over het lage peil der examenstof en der artsexamenvragen in de Vereen. Staten. Aangenomen (het denkbeeld zelf is reeds onzinnig), dat men een boek als dat van RYPINS voor Nederland zou willen samenstellen, zou dat er toch wel heel anders uitzien, denk ik.

v. R.

HET ROTTERDAMSCHESCHOOBKINDERENONDERZOEK.

Over het „Onderzoek naar den toestand van Rotterdamsche schoolkinderen in de jaren 1935, 1936 en 1937, vooral in verband met de werkloosheid”, waarvan in het *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* van Zaterdag 17 December 1938 op bladz. 6054 en volgende een bespreking gegeven wordt, wil ik enkele opmerkingen maken. Ik heb groote bewondering voor het veel omvattende werk, dat werd verricht.

Groote verschillen ten nadeele der werkloozen werden niet gevonden en het rapport heeft de waarde, dit aangetoond te hebben. Op de conclusies, die hier en daar door den rapporteur getrokken worden, is wel wat aan te merken.

Allereerst, dat op grond van de onderzoekingen, die in dit rapport medegedeeld worden, niets van een bestaand „type werklooze” bewezen is.

De afkomst der onderzochte bevolking pleit er zelfs tegen. Dat er, vervolgens, reeds verschillen tusschen kinderen bestaan, wat lengte en gewicht betreft, als dezen op school komen, bewijst ook in het geheel niet, dat deze verschillen aangeboren zouden zijn. In de 6 voorafgaande jaren kan het milieu reeds een stempel op het kind hebben gedrukt. De vaders, die gemeten werden voor de werkverschaffing en die kleiner waren, dan die personen, die gemeten werden voor een gemeentebetrekking, zijn niet de werkelijke vaders van de kinderen, die onderzocht werden. Er zal in de veronderstelling van den rapporteur wel iets waars liggen; maar met het opstellen van een bepaald „type werklooze” moet men voorzichtig zijn. Dit mag in ieder geval niet lichtvaardig gebeuren. Er zijn bij het vinden van werk nog andere factoren van beteekenis, dan de lengte en het gewicht der werkzoekenden, zelfs indien men deze wil zien als uiting van een minder flinken aanleg.

Ten tweede: ook de in het rapport getrokken conclusie over de schoolvoeding ware beter weggelaten. De toestand van het vetweefsel en van de massa der spieren is beter bij deelneming aan de schoolvoeding; de toestand van bloed en vocht en van den tonus der spieren is echter beter bij kinderen, die niet aan de schoolvoeding deelnemen. Het leervermogen der eetzaalbezoekers is belangrijk minder dan van de niet-eetzaalbezoekers. Uit de tegenstrijdigheden, die hier bij

het onderzoek naar voren komen, kan men moeilijk de conclusie trekken, dat schoolvoeding gunstig werkt op den gezondheidstoestand.

Ten derde vind ik, bij den opzet van het onderzoek, de indeeling: werkloos en niet-werkloos, niet bijster geschikt als welstandsindeeling. Ik begrijp volkomen de bezwaren, die aan een andere welstandsindeeling verbonden zijn; maar wil men juiste gegevens verkrijgen, dan moet niet alleen gevraagd worden of de vader al dan niet werkt, maar moet mede gelet worden op het gezinsinkomen.

Rotterdam, 17 December 1938.

S. A. TEN BOKKEL HUININK.

NIEUWS UIT DE AFDEELING ARNHEM EN O.

In het verslag uit de Afdeling Arnhem en O. heb ik niet de bedoeling gehad critiek uit te oefenen op de voordracht van collega SCHALY, maar ik heb slechts willen wijzen op den zeer korten tijd van voorbereiding. Gaarne betuig ik mijn spijt voor de onjuiste woordenkeus.

Arnhem, 19 December 1938.

J. TUCKERMANN.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

CARDIFF. — **Tempel van vrede en gezondheid.** Op een grondstuk, daartoe geschonken door de afdeling Cardiff van den nationalen raad voor Wales van den Volkenbond, is een gebouw verzezen, waarvoor Lord DAVIES 62.000 P. St. heeft afgestaan, en waarin, naast genoemden nationalen raad, ook haar hoofdkwartier zal vestigen de nationale vereeniging ter bestrijding en behandeling der tuberculose in Wales, opgericht in herinnering aan EDUARD VII. Het gebouw wordt in *The Brit. med. Journ.* van 3 December beschreven als een prachtige tempel in classieken stijl.

MEXICO. — **Prijsvraag op het gebied der cellenleer.** Het is een eeuw geleden, dat SCHWANN en SCHLEIDEN de cellulaire theorie hebben ingeleid. Ter herdenking hiervan heeft de Mexicaansche vereeniging voor natuurlijke historie een prijs uitgelooft voor de beste verhandelingen betreffende de cel. Zij kunnen in een der voornaamste talen worden gesteld. De prijswinnaars ontvangen een medaille, en hun verhandelingen, tot een boek vereenigd, zullen worden gepubliceerd. Vóór 31 Januari a.s. moeten de geschriften worden ingeleverd bij „Sociedad Mexicana de Historia Natural, Concurso del Centenario de la Teoria Cellular, Apartada Postal 1079, Mexico D. F. Messico (*Policlinico*, 5 Dec.).

CALIFORNIË. — **Volksstemming over proeven op dieren.** In Californië is aan het oordeel der kiezers een wetsvoorstel onderworpen, strekkende tot groote beperking van de bevoegdheid der wetenschappelijke onderzoekers om proefnemingen op dieren te verrichten. De kiezers hebben dit voorstel met groote meerderheid afgewezen. In Colorado is dit eveneens geschied (in sommige districten zelfs met meerderheid van tien tegen één) met een voorstel, dat van „chiropractors” was uitgegaan, en dat beoogde, de waarborgen te doen vervallen, welke de Staat thans eischt met betrekking tot een behoorlijke voorbereiding tot de uitoefening der geneeskunst. Een krachtige contra-propaganda, ook van niet-geneeskundige zijde, heeft gezorgd voor een behoorlijke voorlichting der kiezers (*Journ. Am. med. Ass.*, 19 Nov.).

LYON. — **De offers van de Röntgentherapie.** Uit Lyon wordt bericht, dat een der voorgangers in de toepassing der Röntgenstralen, prof. BORDET, drie vingers van de linker hand heeft moeten missen, wegens de gevolgen der inwerking van de stralen (*Münch. med. Wochenschr.*, 25 Nov.).

ROME. — **De homoeopathie als „adhaerens”.** De Italiaansche homoeopathische vereeniging, te Rome gesticht in 1929, heeft inschrijving verzocht bij het Nationale Fascistische Artsensyndicaat als „aanhangende” cultuurvereeniging, *associazione culturale aderente* (*Policlinico*, 12 Dec.).